

ПОСТАНОВА № 3508н90

Пленуму Верховного Суду УРСР
від 12 жовтня 1990 р.

Пленум Верховного Суду УРСР під
головуванням – Голови Верховного Суду УРСР
Якименка О.Н.

з участю в.о. Прокурора УРСР – Усатова Д.О.

При секретарі Пленуму.
члені Верховного Суду УРСР – Маляренку В.Т.

розглянув протест Голови Верховного
Суду УРСР по справі Марченка В.В.

Вироком судової колегії в кримінальних справах Київського
міського суду від 14 березня 1984 року–

Марченко Валерій Веніамінович, 16 вересня 1946 року народження
уродженець м.Кієва, працював сторожем Республіканського дослідно-
зового господарства квіткових та декоративних рослин, номер в
місяцях позбавлення волі 7.10.1984 року– засуджений за ст.70 ч
КК РРФСР на 10 років позбавлення волі з засланням на 5 років;
за ст. 56 ч.2 КК Кав.РСР на 6 років позбавлення волі із засланням
на 5 років; за ст. 62 ч.2 КК УРСР на 9 років позбавлення волі з
засланням на 5 років. У відповідності з ст. 42 КК УРСР остаточно
покарання визначене 10 років позбавлення волі у виправно-трудо-
вої колонії особливого режиму з засланням на 5 років.

На підставі ст.26 КК УРСР Марченко Г.В. визнаний особливо
небезпечним рецидивістом.

Ухвалою судової колегії в кримінальних справах Верховного
Суду УРСР від 29 березня 1984 р. вирок відносно Марченка В.В.
залишений без зміни.

Марченко визнаний винним у тому, що, будучи раніше судимим
за проведення антирадянської агітації і пропаганди, відбуваючи
покарання в Пермській області і Актюбінській області, а з трав
1981 р. мешкаючи у м.Кієві на ґрунті антирадянських націоналіс-
тичних переконань, незважаючи на неодноразові попередження з бо
офіційних органів влади про недопустимість злочинної діяльності
протягом тривалого часу з метою підризу і ослаблення
Радянської влади систематично виготовляв, зберігав та розповсюд-
жував антирадянську наклепницьку літературу, в якій містяться ве-
до проведення боротьби з Радянською владою та наклепницькі виги-
ди по порочать радянський державний і суспільний лад.

Більшість такої літератури потрапила за кордон в капіталістичні країни, де широко використана буржуазно-націоналістичними центрами і засобами масової інформації цих країн в провокаційних кампаніях проти СРСР. Разом з цим Марченко займався антирадянською агітацією і пропагандою в усній формі, поширюючи наклепницькі вигадки на Радянський державний і суспільний лад.

9 грудня 1974 р. Марченко в Пермській області у місці підбуття покарання виготовив документ антирадянського змісту "заяву-протест" і надіслав його до Президії Верховної Ради СРСР.

У липні 1976 р. у Пермській області виготовив і розповсюдив документ антирадянського змісту під назвою "Лист дідові". Названий документ потрапив за кордон і широко використаний буржуазною пропагандою у ворожих акціях проти Союзу РСР - передавався радіостанцією "Свобода" з Мюнхена на Радянський Союз, в квітні і листопаді 1979 р. надрукований в журналах "Авангард" № 142 і "Визвольний шлях" № 368, що видаються в Брюсселі і Лондоні.

В квітні 1975 р. у Пермській області він же виготовив документ антирадянського змісту у вигляді листа до журналістів Німецької демократичної республіки і з метою поширення скопав його у корзині для паперів в читальному залі бібліотеки виправно-трудової колонії, де він і був вилучений.

Взимку 1976 р. з тією ж метою відновив вилучений у нього рукопис під назвою "Відкритий лист до Вальтера Хайновського та Герхарда Шеймана", в якому зводив наклепницькі вигадки, що порочать радянський державний і суспільний лад.

Тоді ж взимку 1976 р. він поширив зазначений документ за межі колонії через Альтмана. Розмножений документ перебував у націоналістично настроєних осіб Світличної, громадян Шевченків і був вилучений у мешканця м. Києва Солов'я і квітня 1980 р. Текст названого документу був у Гінзбурга, надрукований у антирадянському збірнику "Хроніка текущих событий", а також потрапив за кордон, де широко використовувалася буржуазною пропагандою у ворожих цілях проти СРСР, передавався з Мюнхена на Радянський Союз радіостанцією "Свобода" і надрукований в журналі "Визвольний шлях" № 348, що видається у Лондоні.

В січні 1976 р. - травні 1977 р. в Пермській області, перебуваючи в ВТК, виготовив антирадянського змісту документи під назвою: "Знайомтесь - бандерівець", "Антон Олійник", "Лист дідові" / другий варіант/, "Генеральному директору Юнеско пану М-бу та "Шерше ля фам". Ці документи були поширені серед свого оточення і два з них потрапили за кордон, де надруковані у ворожих виданнях.

У квітні 1977 р. тимчасово перебуваючи у слідчому ізоляторі КДБ УРСР у м. Києві, Марченко з тією ж метою виготовив документ в антирадянським наклепницьким змістом "Що дало йому змогу витримати?" який намагався через свою матір Смужаницю передати для поширення, але був у неї вилучений.

В серпні-вересні 1978 р., відбуваючи покарання у Чермській області, Марченко разом з засудженими Орловим, Антоноюком і Матушевичем виготовив документ антирадянського змісту "О положенні заключених в лагерьх СССР". Цей документ був розмножений і широко розповсюджений серед вороже настроєних до радянської влади осіб, а також потрапив за кордон, де тривалий час використовувався буржуазною пропагандою - передавався радіостанціями "Свобода", "Бі-бі-сі", "Голос Америки", друкувався у антирадянських виданнях.

З тією ж метою восени 1978 р. він виготовив і поширив разом з Антоноюком, Калинцем і іншими засудженими документ у вигляді "звернення" до урядів Заходу, в якому порочиться існуючий в країні державний і суспільний лад, зовнішня і внутрішня політика СРСР, містяться заклики до урядів капіталістичного Заходу організувати ворожі акції проти СРСР і країн соціалістичної співдружності.

10 квітня 1979 р. Марченко, перебуваючи на засланні в селищі Саралкин Уільського району Актюбінської област, виготовив наклепницький антирадянський рукописний документ під виглядом "листа", починається словами "Шановний пане Альвал", який намагався передати для поширення за кордоном через Горбач, яка проживає в ФРН.

Влітку 1983 р. в м. Києві з метою підриву та ослаблення Радянської влади Марченко виготовив і нелегально поширив за кордон наклепницький лист "Дорога пані Галю", додавши до нього свій же твір "Там, у київських печерах" ідейно шкідливого змісту а також офіційні документи Міністерства освіти УРСР з грифом "для службового користування". Згадані документи за кордоном потрапили до так званої пресової служби УГВР у Нью-Йорку і використані в ворожих цілях проти СРСР.

Крім того Марченко придбав і зберігав протягом 1981-1983 рр. журнал "Вера и Родина" № 10, виданий російською мовою в Парижі в 1924 р. В статтях цього журналу ганьбиться радянський устрій і містяться заклики до боротьби з радянською владою.

Поряд з виготовленням, зберіганням і розповсюдженням документів Марченко протягом тривалого часу проводив з тією ж метою антирадянську агітацію і пропаганду в усній формі. Таку діяльність він проводив на території Казахської РСР і у м. Києві.

В протесті ставиться питання про скасування постановлених відносно Марченка В.В. судових рішень і закриття справи за відсутністю в його діях складу злочину.

Заслухавши доповідь члена Верховного Суду УРСР Пінчука М.Г. прокурора, який підтримав протест, перевіряючи кримінальну справу, Цденум вважає, що протест підлягає задоволенню.

Марченко в судовому засіданні не визнає себе винним. Показав, що він дійсно писав "Лист дідові", листа до журналістів в Німецької демократичної республіки, "Знайомтесь-бендерівець", "Антон Олійник" та інші документи, названі у вирокі. Пояснив, що до цього призвело те, що він бачив, що українці перестали розмовляти рідною мовою; відбуваючи покарання за попереднім вирок

зіткнувся з рядом проблем у виправно-трудових установах, про які він також писав; у листах і інших творах викладав свої думки про період сталінізму, про знищення церков на Україні та інші.

З документів, виготовлених Марченком, що є у справі, та з показань свідків Бісалиєва Б., Куншалевої Л., Горбачевського Ю.І. видно, що Марченко критично висловлювався щодо недоліків і порушень законів, які мали місце в країні в період культу особи, в місцях позбавлення волі, щодо занепаду національної культури, війни в Афганістані, стану медичної допомоги в країні та в інших питаннях.

У справі відсутні дані про те, що Марченко при написанні названих у вирокі творів, поширюючи ці твори чи висловлюючись критично у бесідах з Горбачевським та іншими громадянами, мав на меті підрив чи ослаблення радянської влади.

Висновки суду, що в своїх творах "Лист дідові", "Знайомтесь - Бендерівець", "Антон Олійник", в листі до журналістів Німецької демократичної республіки Марченко підбурював до боротьби проти радянської влади, безпідставні, оскільки у вирокі не вказано в чому це підбурення полягає і не наведено доказів у підтвердження таких висновків, а критика існуючих недоліків і порушень законодавства та заклик до їх усунення не можуть розцінюватися як підбурювання читачів до боротьби проти радянської влади.

Необгрунтовано розцінений як заклик до такої боротьби і вислів "ефе, кому дорог мир Христов, - отзовитесь", що є у статті "Мишли вслух", надрукованій в журналі "Вера и родина" № 10 за 1924 р., якого було вилучено у Марченка.

Отже, критичні висловлювання Марченка з конкретних питань діяльності органів влади необгрунтовано розцінені як анти-радянська агітація і пропаганда. Тому він безпідставно був засуджений за ст.62 ч.2 КК УРСР, 70 ч.2 КК РРФСР і ст.56 ч.2 КК Кав.РСР.

На підставі наведеного, керуючись ст.ст.393,394 КПК УРСР, Пленум Верховного Суду УРСР -

П о с т а н о в л я є :

Протест Голови Верховного Суду УРСР задовольнити.

Вирок судової колегії в кримінальних справах Київського міського суду від 14 березня 1984 р. і ухвалу судової колегії в кримінальних справах Верховного Суду УРСР від 29 березня 1984 відносно Марченка Валерія Веніаміновича скасувати і справу закрити на підставі ст.6 п.2 КПК УРСР за відсутністю в його діях складу злочину.

Голова Верховного Суду
Української РСР

О.Н.Якименко

Секретар Пленуму,
член Верховного Суду УРСР

В.Т.Маляренко

Згідно: